

ZHU ÉS CHEN

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (teljes ülés)
2004. október 19.*

A C-200/02. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Immigration Appellate Authority (Egyesült Királyság) a Bírósághoz 2002. május 30-án érkezett 2002. május 27-i határozatával terjesztett elő az előtte

Kunqian Catherine Zhu,

Man Lavette Chen

és

a Secretary of State for the Home Department

* Az eljárás nyelve: angol.

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (teljes ülés),

tagjai: V. Skouris elnök, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, M. K. Lenaerts tanácselnökök, C. Gulmann, R. Schintgen, N. Colneric, S. von Bahr bírák és J. N. Cunha Rodrigues (előadó) bíró,

főtanácsnok: A. Tizzano,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2003. november 11-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- Man Lavette Chen képviseletében R. de Mello és A. Berry barristers, segítők:
M. Barry solicitor,

- az ír kormány képviseletében D. J. O'Hagan, meghatalmazotti minőségben,
segítők: P. Callagher SC és P. McGarry BL,

- az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében J. E. Collins, R. Plender QC és
R. Caudwell, meghatalmazotti minőségben,

- az Európai Közösségek Bizottsága képviselőjében C. O'Reilly, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2004. május 18-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás területén a tagállamok állampolgárainak Közösségen belüli mozgására és tartózkodására vonatkozó korlátozások eltörléséről szóló, 1973. május 21-i 73/148/EGK európai tanácsi irányelv (HL L 172., 14. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 167. o.), a tartózkodási jogról szóló, 1990. június 28-i 90/364/EGK tanácsi irányelv (HL L 180., 26. o.; magyar nyelvű különkiadás 20. fejezet, 1. kötet, 3. o.), valamint az EK 18. cikk értelmezésére irányul.
- 2 A kérelmet az ír állampolgár Kunquian Catherine Zhu (a továbbiakban: Catherine), valamint édesanyja, a kínai állampolgár Man Lavette Chen (a továbbiakban: M. L. Chen) és a Secretary of State for the Home Department között folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő, amely eljárás tárgya az, hogy a Secretary of State for the Home Department elutasította Catherine-nek és M. L. Chennek az Egyesült Királyságon belüli állandó tartózkodási engedély kiállítására irányuló kérelmüket.

Jogsabályi háttér

A közösségi szabályozás

3 A 73/148 irányelv 1. cikke így rendelkezik:

„1. A tagállamok ezen irányelv értelmében eltörlik a következő személyek mozgására és tartózkodására vonatkozó korlátozásokat:

- a) egy tagállam azon állampolgárai, akik egy másik tagállamban már letelepedtek, vagy le kívánnak telepedni szolgáltatások nyújtásának céljából;
- b) a tagállamok azon állampolgárai, akik szolgáltatások címzettjeként a szolgáltatást egy másik tagállamban kívánják igénybe venni;
- c) ezen állampolgárok házastársai és 21 éven aluli gyermekei állampolgárságuktól függetlenül;
- d) ezen állampolgárok és házastársaik felmenő és lemenő ági rokonai, amennyiben az előbbiek eltartottjai, állampolgárságuktól függetlenül.

(2) A tagállamok a beutazáskor kedvező bánásmódban részesítik az (1) bekezdés a) vagy b) pontjában meghatározott állampolgárok és az ilyen állampolgárok házastársainak további családtagjait, amennyiben e családtagok az állampolgár vagy házastársának eltartottjai, vagy a származási országban velük közös háztartásban éltek.”

4 Ugyanezen irányelv 4. cikkének (2) bekezdése kimondja:

„Szolgáltatásokat nyújtó és igénybe vevő személyek esetében a tartózkodási jog érvényességének időtartama megegyezik a szolgáltatásnyújtás időtartamával.

Ha ez az időszak a három hónapot meghaladja, az a tagállam, amelynek területén a szolgáltatásokat nyújtják, e jog igazolására a tartózkodás jogcímét igazoló okiratot állít ki.

Amennyiben ez az időszak a három hónapot nem haladja meg, az a személyazonosító igazolvány vagy útlevél, amellyel az érintett személy az adott állam területére lépett, elegendő a tartózkodás időtartamára. A tagállam mindazonáltal megkívánhatja az érintett személytől annak bejelentését, hogy az állam területén tartózkodik.”

5 A 90/364 irányelv 1. cikke értelmében:

„(1) A tagállamok tartózkodási jogot biztosítanak a tagállamok olyan állampolgárainak, akik számára a közösségi jog más rendelkezései nem biztosítják ezt a jogot, továbbá a (2) bekezdésben meghatározott családtagjaiknak, azzal a feltétellel, hogy ők és családtagjaik teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek a fogadó államban, továbbá elegendő anyagi fedezettel rendelkeznek ahhoz, hogy elkerüljék, hogy

tartózkodási idejük alatt a fogadó tagállam szociális biztonsági rendszerének terhet jelentsenek.

Az első albekezdésben hivatkozott anyagi fedezet akkor minősül elegendőnek, ha meghaladja azt a szintet, amely alatt a fogadó állam az állampolgárainak szociális támogatást nyújthat, figyelembe véve a kérelmező, és szükség esetén a (2) bekezdés értelmében beengedett családtagok személyes körülményeit is.

Amennyiben a második albekezdés nem alkalmazható egy tagállamban, a kérelmező rendelkezésére álló anyagi fedezet akkor minősül elegendőnek, ha az meghaladja a fogadó állam szociális biztonsági rendszere által juttatott nyugdíj legkisebb összegét.

(2) A következő személyeknek, tekintet nélkül állampolgárságukra, joguk van a tartózkodási jog jogosultjával egy másik tagállamban letelepedni:

- a) a házastárs és eltartott egyenesági leszármazóik;

- b) a tartózkodásra jogosult, illetve házastársa eltartott felmenő egyenesági rokonai.”

Az egyesült királyságbeli szabályozás

- 6 Az Immigration (European Economic Area) Regulations 2000 (2000. évi rendelet az Európai Gazdasági Térségből történő bevándorlásról, a továbbiakban: EGT-szabályzat) 5. cikke értelmében:

„1. Jelen rendelet alkalmazásában az »Egyesült Királyság területén tartózkodásra jogosult személy« kifejezés az EGT valamennyi olyan állampolgárára vonatkozik, aki az Egyesült Királyságban letelepedettként az alábbiakban meghatározott csoportok valamelyikébe tartozik: a) bérből és fizetésből élő munkavállaló; b) önálló vállalkozó; c) szolgáltatásnyújtó; d) szolgáltatásnyújtás címzettje; e) önellátó személy; f) nyugdíjas; g) tanuló vagy h) tevékenységével felhagyott önálló vállalkozó; vagy olyan személy, akire a 4. cikk alkalmazandó.

[...]”

I — Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 7 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kiderül, hogy M. L. Chen és férje, akik mindketten kínai állampolgárok, egy, a Kínai Népköztársaságban székhellyel rendelkező kínai vállalkozásnál dolgoznak. M. L. Chen férje e vállalkozás egyik igazgatója és többségi tulajdonosa. Szakmai tevékenységének keretében gyakran van üzleti úton az egyes tagállamokban, különösen az Egyesült Királyságban.

- 8 A házaspár első gyermeke a Kínai Népköztársaságban született 1998-ban. Miután második gyermeket is szerettek volna, M. L. Chen 2000 májusában, hat hónapos terhesen belépett az Egyesült Királyság területére. Ugyanazon év júliusában Belfastba utazott, és Catherine ott született szeptember 16-án. Anya és gyermeke jelenleg Cardiffban, Walesben (Egyesült Királyság) él.
- 9 A 2001-ben átdolgozott és 1999. december 2-től visszaható hatállyal alkalmazandó 1956-os Irish Nationality and Citizenship Act (1956. évi törvény az ír állampolgárságról) 6. cikkének (1) bekezdése szerint Írország az ír sziget területén született valamennyi személy számára lehetővé teszi az ír állampolgárság megszerzését. Ezen cikk (3) bekezdésének értelmében az ír sziget területén született személy születésétől fogva ír állampolgár, ha nem igényelheti valamely másik ország állampolgárságát.
- 10 Ezen szabályozás alkalmazásában 2000 szeptemberében Catherine ír útlevelet kapott. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat állításai szerint Catherine-nek ugyanakkor nincs joga a brit állampolgárságra, mivel az 1981. évi British Nationality Act (1981. évi törvény a brit állampolgárságról) által az Egyesült Királyság eltér a *ius soli* elvétől (területi elv), és e tagállam területén való születés többé nem keletkezett automatikusan brit állampolgárságot.
- 11 Annyi bizonyos, hogy az ír sziget területén való tartózkodás célja az volt, hogy lehetővé tegye a gyermek számára az ír állampolgárság, és következőképpen azon jog megszerzését, hogy az anya adott esetben gyermekével együtt az Egyesült Királyság területén maradhasson.
- 12 A kérdést előterjesztő bíróság arra is rámutat, hogy Írország az Immigration Acts (bevándorlási szabályozás) értelmében a Common Travel Area (közös mozgási térség) része, tehát amennyiben az ír állampolgároknak főszabály szerint nem kell

engedélyt kérniük az Egyesült Királyságba történő belépésre és ott-tartózkodásra, Catherine — M. L. Chennel ellentétben — szabadon mozoghat az Egyesült Királyság és Írország területén. A két tagállam közötti korlátozott szabad mozgás jogán túl, amely Catherine-t megilleti, a nemzeti szabályozás értelmében az alapügy egyik felperese sem jogosult az Egyesült Királyság területén tartózkodni.

- 13 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kifejti, hogy Catherine úgy érzelmiileg, mint anyagiilag édesanyjától függ; hogy az édesanya a gyermekért elsősorban felelős személy; hogy Catherine az Egyesült Királyságban magánorvosi és térítés ellenében nyújtott csecsemőgondozási szolgáltatások címzettje; valamint hogy azzal, hogy Észak-Írországban született, és következésképpen megszerezte az ír állampolgárságot, elveszítette jogát a kínai állampolgárság megszerzésére, ami azt eredményezi, hogy csak érvényes vízum birtokában, alkalmanként maximum 30 napra léphet be kínai területre; hogy az alapügy két felperese önellátó, mivel M. L. Chen szakmai tevékenységet folytat, és nem függenek az Egyesült Királyság állami alapjaitól, és minden valószínűség szerint nem is fognak; végül pedig azt, hogy az érdekelteknek van társadalombiztosításuk.
- 14 Az alapeljárás felperesei állandó tartózkodási engedély iránti kérelmének a Secretary of State for the Home Department általi elutasítását az a körülmény indokolja, hogy a nyolc hónapos Catherine nem gyakorolja az EK-Szerződés alapján fennálló, például az EGYK-rendelet 5. cikkének (1) bekezdése által biztosított egyik jogát sem, és a fent hivatkozott szabályozás értelmében M. L. Chen nem minősül az Egyesült Királyság területén tartózkodásra jogosult személynek.
- 15 A kérdéses elutasító határozat ellen fellebbezést nyújtottak be az Immigration Appellate Authority-nél, amely úgy döntött, hogy felfüggeszti eljárását, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Jelen ügy tényállásának fényében a 73/148/EGK tanácsi irányelv 1. cikke vagy másodlagosan a 90/364/EGK tanácsi irányelv 1. cikke:

a) a kiskorú és uniós polgársággal rendelkező első felperesnek jogosultságot biztosít-e a fogadó tagállamba való belépésre és tartózkodásra?

b) Amennyiben igen, jogosultságot nyújt-e a harmadik ország állampolgárságával rendelkező második felperesnek — aki az első felperes édesanyja, valamint ellátásáért elsősorban felelős személy — arra, hogy az első felperessel lakjon

i) eltartott családtagként vagy

ii) azon ténynél fogva, hogy az első felperessel együtt lakott annak származási országában vagy pedig

iii) bármely egyéb különleges okból?

2) Amennyiben az első felperes a 73/148/EGK tanácsi irányelv vagy a 90/364/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének értelmében a közösségi jogrend szerinti jogainak gyakorlása vonatkozásában nem „tagállami állampolgár”, melyek azok a releváns szempontok annak megállapításakor, hogy valamely, uniós állampolgársággal rendelkező gyermek tagállami állampolgárnak tekinthető-e a közösségi jogrend által reá ruházott jogok gyakorlásának tekintetében?

3) Jelen ügy körülményeit tekintve a csecsemőgondozási szolgáltatások, amelyeknek az első felperes címzettje, a 73/148/EGK tanácsi irányelv szerinti szolgáltatásoknak minősülnek-e?

- 4) Jelen ügy körülményeit tekintve az első felperes megfosztható-e a 90/364/EGK 1. cikke alapján meglévő, a fogadó államban érvényes tartózkodási jogától azért, mert jövedelme kizárólag az őt kísérő szülőtől származik, aki harmadik ország állampolgára?

- 5) A jelen ügy sajátos tényállásának fényében az EK 18. cikk (1) bekezdése az első felperes számára jogot biztosít-e a fogadó tagállamba való belépésre és az ott tartózkodásra akkor is, ha a közösségi jog más rendelkezése alapján nem rendelkezik a tagállamban való tartózkodás jogával?

- 6) Igenlő válasz esetén a második felperesnek következképpen joga van-e arra, hogy erre az időtartamra az első felperessel maradjon a fogadó tagállamban?

- 7) Ebben a vonatkozásban milyen hatással jár a felperesek által hivatkozott, alapvető emberi jogok tiszteletben tartásának elve a közösségi jogban, figyelemmel különösen arra a tényre, hogy a felperesek az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény — a 14. cikkel együtt olvasott — 8. cikkére hivatkoznak, amelynek értelmében mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, valamint lakását tiszteletben tartsák, illetve arra, hogy az első felperes nem élhet Kínában a második felperessel, az édesapjával és a testvérével?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 16 E kérdésekkel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében az kívánja megtudni, hogy a 73/148 irányelv, a 90/364 irányelv vagy az EK 18. cikk, adott esetben együtt olvasva az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (EJEE) 8. és 14. cikkével, az alapügy körülményeihez hasonló körülmények esetén nyújt-e tartózkodási jogot valamely harmadik ország állampolgárságával rendelkező szülő felügyelete alatt álló, csecsemő- vagy kisgyermekkorban levő kiskorú tagállami állampolgár számára más tagállam területén, mint ahol csecsemőgondozási szolgáltatások címzettje. Amennyiben igen, a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy ugyanezen rendelkezések következképpen az illető szülő számára biztosítanak-e tartózkodási jogot.
- 17 Ennélfogva meg kell vizsgálni a tartózkodási jogra vonatkozó közösségi jogi rendelkezéseket, egy Catherine-hez hasonló kiskorú állampolgár helyzete, majd az eltartott gyermek harmadik ország állampolgárságával rendelkező szülője tekintében.

A — Catherine helyzetében lévő — személy tartózkodási jogáról

Előzetes megjegyzések

- 18 Azonnal el kell utasítani az ír kormány és az Egyesült Királyság Kormánya által képviselt álláspontot, amely szerint egy — Catherine helyzetében levő — személy nem hivatkozhat a személyek szabad mozgása és tartózkodása tárgyában meglévő közösségi jogi rendelkezésekre kizárólag azért, mert az érdekelt sosem hagyta el az adott tagállamot, és sosem lépett valamely másik tagállam területére.

- 19 Az olyan tagállami állampolgár helyzetét, aki a fogadó tagállamban született, és aki sohasem gyakorolta szabad mozgáshoz való jogát, nem lehet ezen egyetlen oknál fogva az olyan tisztán belső helyzethez hasonlítani, amely az illető állampolgárt megfosztja a fogadó tagállamban a közösségi jog személyek szabad mozgása és tartózkodása jogára vonatkozó rendelkezésekre való hivatkozástól (ezzel kapcsolatban lásd különösen a C-148/02. sz. Garcia Avelllo-ügyben 2003. október 2-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-11613. o.] 13. és 27. pontját).
- 20 Másfelől — ellentétben az ír kormány álláspontjával — a csecsemő- vagy kisgyermekkorban levő gyermek hivatkozhat a közösségi jog által számára biztosított szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogára. Valamely tagállami állampolgár azon lehetőségét, hogy az EK-Szerződés és a másodlagos jog által biztosított jogok jogosultja legyen, nem köthető ahhoz a feltételhez, hogy az illető elérje a jogképességhez, a fenti jogok önálló gyakorlásához szükséges életkort (erről lásd különösen a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68/EGK európai tanácsi rendelet [HL L 257., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 15. o.] kontextusában a 389/87. és 390/87. sz. Echternach és Moritz ügyekben 1989. március 15-én hozott ítélet [EBHT 1989., 723. o.] 21. pontját, a C-413/99. sz. Baumbast és R ügyben 2002. szeptember 17-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-7091. o.] 52–63. pontját, valamint — az EK 17. cikk vonatkozásában — a fent hivatkozott Garcia Avello-ügyben hozott ítélet 21. pontját). Továbbá, ahogyan azt a főtanácsnok indítványának 47–52. pontjában kifejtette, az EK 18. és az EK 49. cikkeknek, valamint a 73/148 és 90/364 irányelveknek sem a szövegével, sem a céljával nem fér össze, hogy az e rendelkezések tárgyát képező jogok gyakorlása valamilyen minimális életkor feltételéhez legyen kötve.

A 73/148 irányelv

- 21 A kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné megtudni, hogy az Egyesült Királyságban térítés ellenében nyújtott szolgáltatás címzettjeként való állandó tartózkodás céljából a Catherine helyzetében levő személy hivatkozhat-e a 73/148 irányelv rendelkezéseire.

- 22 A Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően a szabad szolgáltatásnyújtásra vonatkozó rendelkezések nem vonatkoznak olyan tagállami állampolgár helyzetére, aki állandó lakóhelyét valamely másik tagállam területén hozza létre azon célból, hogy határozatlan időre szolgáltatások címzettje legyen (erről lásd különösen a 196/87. sz. Steymann-ügyben 1988. október 15-én hozott ítéletet [EBHT 1988., 6159. o.]). A kérdést előterjesztő bíróság által idézett csecsemőgondozási szolgáltatások vonatkozásában az alapügyben pontosan erről van szó.
- 23 A Catherine számára ideiglenesen nyújtott orvosi szolgáltatásokkal kapcsolatban meg kell állapítanunk, hogy a 73/148 irányelv 4. cikke (2) bekezdése első albekezdésének megfelelően a szolgáltatásokat igénybe vevő személyek esetében a tartózkodási jog érvényességének időtartama megegyezik a szolgáltatásnyújtás időtartamával. Ebből következően az említett irányelv semmi esetre sem biztosít határozatlan időre szóló olyan tartózkodási jogot, mint amilyen az alapügy tárgya.

Az EK 18. cikk és a 90/364 irányelv

- 24 Miután az Egyesült Királyságon belüli állandó tartózkodás céljából Catherine nem hivatkozhat a 73/148 irányelvre, a kérdést előterjesztő bíróság azt szeretné megtudni, hogy a Catherine-t megillető, állandó tartózkodási jog alapulhat-e az EK 18. cikkben és a 90/364 irányelven, amely bizonyos feltételek mellett biztosít ilyen jogot a közösségi jog egyéb rendelkezései értelmében erre nem jogosult tagállami állampolgárok, valamint családtagjaik számára.
- 25 Az EK 17. cikk (1) bekezdése értelmében uniós polgár mindenki, aki valamely tagállam állampolgára. Az uniós polgári jogállás — rendeltetése szerint — a tagállami állampolgárok alapvető jogállása (lásd különösen a fent hivatkozott, Baumbast és R ügyben hozott ítélet 82. pontját).

- 26 Az EK 18. cikk (1) bekezdése által szabályozott, a tagállamok területén való tartózkodási jogra vonatkozóan ki kell emelni, hogy a Szerződés egyértelmű és pontos rendelkezése az Unió valamennyi polgára számára közvetlenül elismeri ezt a jogot. Pusztán tagállami állampolgársága — és ebből következően uniós polgársága — folytán Catherine-nek joga van az EK 18. cikk (1) bekezdésére hivatkozni. Az uniós polgároknak a más tagállam területén való tartózkodási joga a Szerződésben, valamint a végrehajtó rendelkezésekben előírt korlátozások és feltételek mellett ismerhető el (lásd különösen a fent hivatkozott, Baumbast és R ügyben hozott ítélet 84. és 85. pontját).
- 27 Ezen korlátozások és feltételek vonatkozásában a 90/364 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a tagállamok előírhatják a területükön tartózkodási joggal élni kívánó tagállami állampolgároknak és családtagjaiknak, hogy teljes körű egészségbiztosítással rendelkezzenek a fogadó tagállamban, továbbá elegendő anyagi fedezettel rendelkezzenek ahhoz, hogy elkerüljék, hogy tartózkodási idejük alatt terhet jelentsenek a fogadó tagállam szociális rendszerének.
- 28 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kiderül, hogy Catherine egyaránt rendelkezik egészségbiztosítással és elegendő anyagi fedezettel — mindkettőt édesanyja biztosítja számára —, így nem jelent terhet a fogadó tagállam szociális biztonságja rendszerének.
- 29 Nem megalapozott az ír kormány és az Egyesült Királyság Kormányának azon ellenvetése, amely szerint az elegendő anyagi fedezet meglétének feltétele azt jelenti, hogy az érdekeltnek — Catherine esetével ellentétben — saját magának kell rendelkeznie ezen fedezettel, és nem hivatkozhat az őt kísérő családtag — mint amilyen M. L. Chen — fedezetére.
- 30 A 90/364 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése szerint elegendő, ha a tagállamok polgárai elegendő anyagi fedezettel „rendelkeznek”, ám e rendelkezés a legcsekélyebb mértékben sem írja elő a fedezet eredetét.

- 31 Ez az értelmezés annál is inkább érvényes, mivel a személyek szabad mozgásának elvéhez hasonló alapvető elveket szentesítő rendelkezések tágan értelmezendők.
- 32 Sőt mi több, az EK 18. cikk által említett, valamint a 90/364 irányelv által előírt korlátozások és feltételezések azon elgondolásból erednek, hogy az uniós polgárok tartózkodási jogának gyakorlása alárendelhető a tagállamok jogos érdekeinek. Így, még ha a hivatkozott irányelv negyedik preambulumbekzdéséből az következik is, hogy a tartózkodási jog kedvezményezettjei nem válhatnak „indokolatlan” teherre a fogadó tagállam költségvetése számára, a Bíróság kiemelte, hogy az említett korlátozások és feltételeket a közösségi jog által felállított korlátok tiszteletben tartásával, valamint az arányosság elvének megfelelően kell alkalmazni (lásd különösen a fent hivatkozott, Baumbast és R ügyben hozott ítélet 90. és 91. pontját).
- 33 Az anyagi fedezet 90/364 irányelv szerinti elegendő voltára vonatkozó feltételnek az ír kormány és az Egyesült Királyság Kormánya általi értelmezése az irányelv által megszabott feltételt még kiegészítené a fedezet eredetére vonatkozó előírással, ami az EK 18. cikk által biztosított szabad mozgás és tartózkodás jogának gyakorlásába való aránytalan beavatkozás lenne, mivel nem szükséges a kitűzött cél — azaz a tagállamok költségvetése védelmének — megvalósításához.
- 34 Az Egyesült Királyság Kormánya azt állítja végül, hogy az alapügy felperesei nem hivatkozhatnak a szóban forgó közösségi rendelkezésekre, mivel az a tény, hogy M. L. Chen azzal a céllal települt Észak-Írországba, hogy gyermeke megszerezze valamely másik tagállam állampolgárságát, a közösségi jog rendelkezéseivel való visszaélés kísérletét valósítja meg. Ezen közösségi rendelkezések által kitűzött célok nem valósulnak meg olyan esetben, amikor valamely harmadik állam állampolgára — aki anélkül kíván valamely tagállamban tartózkodni, hogy egyik tagállamból a másikba mozogva vagy mozogni szándékozzon — úgy intézi, hogy gyermekének a fogadó tagállam területének valamely részén adjon életet, ahol valamely másik

tagállam az állampolgárság megszerzését a *ius solira* alapozza. Állandó ítélkezési gyakorlat, hogy a tagállamok joggal fogadosítanak olyan intézkedéseket, amelyek megakadályozzák, hogy egyesek a közösségi jog rendelkezéseivel való visszaélés által előnyt szerezzenek, vagy a Szerződés által teremtett könnyítések révén jogtalanul kivonják magukat a nemzeti szabályozás hatálya alól. Ezt, a joggal való visszaélés elvének megfelelő szabályt a Bíróság megerősítette a C-212/97. sz. Centros-ügyben 1999. március 9-én hozott ítéletében (EBHT 1999., I-1459. o.).

35 Ezt az érvelést ugyancsak el kell vetni.

36 Az biztos, hogy M. L. Chen elismeri: egyesült királyságbeli tartózkodásának az volt a célja, hogy előre megteremtse a feltételeket ahhoz, hogy születendő gyermeke megszerezze valamely másik tagállam állampolgárságát, és következképpen a gyermek és saját maga állandó tartózkodási engedélyhez jusson az Egyesült Királyságban.

37 Azonban az állampolgárság megszerzése és elvesztése feltételeinek meghatározása — összhangban a nemzetközi joggal — az egyes tagállamok hatáskörébe tartozik, amely hatáskört a közösségi jog tiszteletben tartásával kell gyakorolni (lásd különösen a C-369/90. sz. Micheletti és társai ügyben 1992. július 7-én hozott ítélet [EBHT 1992., I-4239. o.] 10. pontját és a C-192/99. sz. Kaur-ügyben 2001. február 20-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-1237. o.] 19. pontját).

38 A Bíróság előtt észrevételt előterjesztő felek egyike sem vitatta azt, hogy Catherine ír állampolgárságának megszerzése jogszerű és tényleges.

- 39 Nem a tagállam feladata, hogy a valamely másik tagállam által nyújtott állampolgárság hatásait csökkentse, és a Szerződés által szabályozott alapvető szabadságok gyakorlásához további feltételeket írjon elő ezen állampolgárság elismeréséhez (lásd különösen a fent hivatkozott, Micheletti és társai ügyben hozott ítélet 10. pontját és Garcia Avello-ügyben hozott ítélet 28. pontját).
- 40 Márpedig pontosan ez lenne a helyzet, ha az Egyesült Királyságnak — pusztán azon oknál fogva, hogy a tagállami állampolgárság megszerzésének célja valójában valamely harmadik állam állampolgárának a tartózkodási jog közösségi jog szerinti megszerzése volt — joga lenne megtagadni más tagállamok állampolgáraitól, mint amilyen Catherine, hogy élhessenek a közösségi jog által biztosított alapvető szabadsággal.
- 41 Jelen körülmények között azt a választ kell adni, hogy az EK 18. cikk és a 90/364 irányelv — az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között — a fogadó állam területén határozatlan idejű tartózkodási jogot biztosít valamely tagállam olyan csecsemő- vagy kisgyermekkorban levő kiskorú állampolgára számára, aki megfelelő betegbiztosítás kedvezményezettje, és akit harmadik ország állampolgárságával rendelkező egyik szülője tart el, aki elegendő anyagi fedezettel rendelkezik ahhoz, hogy a kiskorú ne jelentsen terhet a fogadó tagállam költségvetése számára.

Az M. L. Chen helyzetében levő személy tartózkodási jogáról

- 42 A 90/364 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének b) pontja, amely a tartózkodásra jogosult „eltartott” felmenő egyenesági rokonai számára állampolgárságuktól függetlenül letelepedési jogot biztosít az említett jog jogosultjával együtt, nem biztosít tartózkodási jogot az M. L. Chen helyzetében levő harmadik ország állampolgárságával rendelkező személyeknek, sem az anyát a gyermekéhez kötő érzelmi kötelék okán, sem azon okból, hogy az anyának az Egyesült Királyságba való belépési és ott-tartózkodási joga a gyermek tartózkodási jogától függ.

- 43 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kiderül, hogy a jogosult családtagjának „eltartotti” minősége ugyanis olyan tényállási helyzetből következik, amelyet az a körülmény jellemez, hogy a családtag eltartása a tartózkodási jog jogosultja által biztosított (lásd erről az 1612/68 irányelv 10. cikkének vonatkozásában a 316/85. sz. Lebon-ügyben 1987. június 18-án hozott ítélet [EBHT 1987., 2811. o.] 20–22. pontját).
- 44 Az alapügyhöz hasonló esetben éppen fordított a helyzet: a tartózkodási jog jogosultja olyan, valamely harmadik ország állampolgárának az eltartottja, aki ténylegesen az ő gondviselője, és aki szeretné őt elkísérni. Ilyen körülmények között a 90/364 irányelv értelmében az egyesült királyságbeli tartózkodási jog megszerzése céljából M. L. Chen nem hivatkozhat a Catherine általi „eltartott” felmenő egyenesági rokoni minőségére.
- 45 Ugyanakkor annak megtagadása, hogy a — tagállami állampolgársággal vagy harmadik ország állampolgárságával rendelkező — szülő, aki ténylegesen olyan gyermek gondviselője, akinek az EK 18. cikk és a 90/364 irányelv elismeri tartózkodási jogát, ezen gyermekkel együtt tartózkodhasson a fogadó tagállamban, megfosztaná ez utóbbi tartózkodási jogát mindenfajta hatékony érvényesüléstől. Egyértelmű, hogy a csecsemő- vagy kisgyermekkorban levő gyermek tartózkodási jogának gyakorlása ugyanis szükségszerűen maga után vonja azon gyermek jogát, hogy a ténylegesen gondját viselő személy elkísérje, és következésképpen hogy ez a személy a tartózkodás idején vele együtt tartózkodhasson a fogadó tagállamban (lásd *mutatis mutandis* — az 1612/68 irányelv 12. cikkéről szólva — a fent hivatkozott Baumbast és R. ügyben hozott ítélet 71–75. pontját).
- 46 Ezen egyetlen oknál fogva azt a választ kell adni, hogy ha — az alapügyhöz hasonlóan — az EK 18. cikk és a 90/364 irányelv határozatlan idejű tartózkodási jogot biztosít a fogadó tagállamban valamely másik tagállam csecsemő- vagy kisgyermekkorban levő állampolgára számára, akkor ugyanezen rendelkezések lehetővé teszik a ténylegesen a gyermek gondját viselő szülő számára, hogy vele együtt a fogadó tagállamban tartózkodjék.

- 47 Jelen körülmények között tehát a kérdést előterjesztő bíróságnak azt a választ kell adni, hogy az EK 18. cikk és a 90/364 irányelv — az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között — határozatlan idejű tartózkodási jogot biztosít a fogadó állam területén valamely tagállam csecsemő- vagy kisgyermekkorban levő olyan kiskorú állampolgára számára, aki megfelelő betegbiztosítás kedvezményezettje, és akit harmadik ország állampolgárságával rendelkező egyik szülője tart el, aki elegendő anyagi fedezettel rendelkezik ahhoz, hogy a kiskorú ne jelentsen terhet a fogadó tagállam költségvetése számára. Ilyen esetben ugyanezen rendelkezések lehetővé teszik a ténylegesen a gyermek gondját viselő szülő számára, hogy a gyermekkel együtt a fogadó tagállamban tartózkodjék.

A költségekről

- 48 Mivel az eljárás az alapeljárásban résztvevő felek számára a nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (teljes ülés) a következőképpen határozott:

Az EK 18. cikk és a tartózkodási jogról szóló, 1990. június 28-i 90/364/EGK tanácsi irányelv — az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között — a fogadó állam területén határozatlan idejű tartózkodási jogot biztosít valamely tagállam csecsemő- vagy kisgyermekkorban levő kiskorú állampolgára számára, aki megfelelő betegbiztosítás kedvezményezettje, és akit harmadik ország állampolgárságával rendelkező egyik szülője tart el, aki elegendő anyagi fedezettel rendelkezik ahhoz, hogy a kiskorú ne jelentsen terhet a fogadó tagállam költségvetése számára. Ilyen esetben ugyanezen rendelkezések lehetővé teszik a ténylegesen a gyermek gondját viselő szülő számára, hogy a gyermekkel együtt a fogadó tagállamban tartózkodjék.

Aláírások